

POLEMIKA

Trump a naši zoufalí „analytici“

Podle českých mudrlantů platí v americké ekonomice úplně jiné zákony než v té naší

MOJMÍR HAMPL
bývalý člen
bankovní rady ČNB

Na světě dnes zřejmě není sledovanějšího politika, než je Donald Trump. Logicky. Kromě mnohého jiného jeho slova a tweety hýbou okamžitě všemi trhy i měnami, jak s mírným zoufalstvím dosvědčuje i autor tohoto textu. Pokud pan Trumf, jak zní český překlad jeho jména, před každým tweetem dává tajně pokyny a skrytě sám investuje, bude už dnes řádově bohatší, než když do úřadu přicházel. Ale to je čirá spekulace. Fakt je, že tím možná nechtěně stále dokazuje prim Ameriky, významu její ekonomiky a též její finanční síly. Jiná hlava státu prostě takovou moc nemá. Vladimir Putin by mohl tweetovat celé dny, ale pokud by zrovna nehovořil o možném jaderném napadení jiné země, nikdo by nezivil. Protože celé Rusko je globálně ekonomicky prostě nezajímavé.

V USA pomáhá, v Česku škodí?

Přesto je pozoruhodné, že i u Trumpa fungují zcela běžné politické či hospodářské instinkty. Vezměme jeho tlak na americkou centrální banku (Fed). Ten je zcela učebnicový ve dvou ohledech. Jednak každý volený potentát potřebuje nějakého „obětího beránka“ pro své případné neúspěchy. A tuto roli často sehrává centrální banka. Instituce mocná, ale z definice neschopná vést kampaň a používat komunikaci jako volení politici. Je to ve vyspělém světě tak známá věc, že se o ní píšou odborné studie. A zadržte proto, že i Trump chce ve snaze o znovuzvolení od centrální banky jediné: nižší úroky a slabší kurz dolaru. Prostě ukázkovou uvolněnou měnovou politikou, která zajistí hospodářský růst, zaměstnanost, a tedy i předvolební spokojenost voličstva.

Tady se začíná Trumpův příběh hezky prolínat s nedávnou českou měnovou historií. Zanedlouho to bude šest let, co Česká národní banka oslabila kurz koruny, aby v nejdelší novodobé hospodářské recesi podpořila ekonomiku, když už nemohla snižovat úrokové sazby. Ty byly na nule. Zafungovalo to, do půlroku byla ekonomika z krize pryč, toto „nahození“ jí dovolilo se nadechnout a rozjet. Ta jízda trvá od té doby bez přerušení dodnes. Připomíná to stejné opatření tehdejší československé banky v roce 1934, které oslabením kurzu ukončilo do šesti měsíců úpornou hospodářskou

Nahá pravda. Tak zní název knihy „ekonomických analytiků“, kteří předpovídají stoletou vodu a špatnou úrodu každý druhý rok. REPRO LN

krizi. Zabednění čeští politici (Zeman, Hamáček, Štětch) byli proti a přesvědčovali společnost, že ji zase „někdo o něco okradl“. To je ale jejich rétorika léta, nic jiného se nenaučili, sami nic pozitivního nikdy nepřinesli a žádný impuls ekonomice nedali. Budiž, toť smutná česká realita. Stejně jako dokonale absurdní fakt, že proti použití kurzu k zastavení marasmu začali bojovat ti, kteří léta přesvědčovali veřejnost o výhodnosti koruny, vlastní měnové politiky a užitečnosti použít kurz právě v takové extrémní situaci a tvrdili, jak by Řecku pomohlo být mimo eurozónu a devalvovat (Václav Klaus). Centrální banka dělá svou práci a domácí průměrní politici jsou jako obvykle mimo.

Od Kovandy po Kohouta

Pikantnější je, že úplně stejně jako ekonomicky nedovzdělaná politická elita, která nemusí znát vše, argumentovali někteří analytici. Vzpomenete na všudypřítomného Lukáše Kovandu a jeho někdejší svatý boj proti kurzovému závazku? Tehdy hlásal, že je potřeba naopak kurz koruny posílit! Stejně „chytrá“ rada jako říct firmě, která má plné sklady a v krizi neprodává, že by měla ceny neprodaného zboží zvýšit. Taková hloupost nenapadne ani poslední účetní. Každá rozumná firma v takové situaci dělá opak, ceny snižuje. Tedy oslabuje kurz.

A hle, dnes stojí Kovanda na straně běžných učebnicových argumentů.

Duo Šichtařová–Pikora věští krizi každý druhý rok, aby nějakou náhodou nezmeškali, když už si nevšimli té z roku 2008

”

Když jde o Trumpa, najednou směle v tisku prohlašuje: „Máloco zvyšuje Trumpovy šance na znovuzvolení jako (...) signalizované snížení úroků. Taková měnová politika centrální banky totiž dost možná protáhne dějinně nejdelší americkou ekonomickou expanzi o dlouhé měsíce.“ Nebo: „Trump zjevně věří (a nikoli neopodstatněně), že výrazné snížení úroků vlije euforii do burziánských žil (...) a řadový Američan se mu za své zbohatnutí odvděčí znovuzvolením.“ Aha, jasně. Čili v Americe učebnice fungují, u nás dle Kovandy ne. Nízké sazby podporují růst. U nás ve špatných časech pomůže naopak asi zvýšení úroků a silnější kurz.

Historicky nejdelší období amerického růstu by samozřejmě nebylo možné bez podpory měnové politiky. Bez centrálních bank by dnešní vyspělý svět byl v mnohem horším stavu,

než je. Přesto i další tzv. analytici, jako je bez vysokoškolského ekonomického vzdělání publikující Pavel Kohout nebo duo Šichtařová–Pikora, neustále opakují lži o podstatě měnové politiky po roce 2013.

Krize podle Šichtařové

Posledně jmenovaní pak s odhodláním zavilých ekologických bojovníků od roku 2009 věští pro jistotu krizi každý druhý rok, aby nějakou náhodou nezmeškali, když už zcela špatně odhadli tu v roce 2008. Eurozóna už se měla dávno rozpadnout, oslabený kurz měl přinést stagnaci a Česko mělo být v krizi asi třikrát za poslední léta. Jejda, nějak to nevyšlo.

U Kovandy těžko říct, co způsobilo ten obrat. Na lobotomii to nevypadá, a ani přechod od jednoho obchodníka s cennými papíry do firmy ovládané zetěm stávající ministryně financí Schillerové to neobjasní. Mám jinou hypotézu. Naši slavní analytici prostě často publikují ne to, co je pravda, ale prostě to, co se dobře prodá. Bez ohledu na fakta. Otázka je, jakou to má pak hodnotu. Kdyby měli opravdu lepší odhad budoucnosti, budou bohatí. Nejsou. A právě tak je třeba se dívat též na jejich dobré rady a doporučení.

Autor, bývalý člen bankovní rady ČNB, je členem správní rady Institutu ekonomického vzdělávání. Působí na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně a v Centru pro systémová rizika při London School of Economics.

DOPISY REDAKCI

Populistické zneužívání historických křivd

Ad LN 2. 8.:
Dekolonizace muzeí od Paříže
po Brusel

Stále častěji se setkávám se zneužíváním historických událostí k finančnímu vydírání. Ve Spojených státech amerických nyní levicové křídlo Demokratické strany prosazuje, aby USA vyplatily odškodné černošským spoluobčanům za otrokářskou éru. Mohlo by se jednat až o 500 miliard dolarů.

Není to však ojedinělý nápad. Evropská levice zase chce, aby bývalé koloniální mocnosti zaplatily africkým a asijským zemím náhradu za koloniální éru.

Proč se najednou a po tak dlouhé době objevují tyto požadavky? Vůbec nechápu, jak si to zastánci představují technicky. Jak by se odškodnění počítalo? Peníze by dostávali jednotliví lidé, vybrané instituce, či by se z nich plátily konkrétní projekty?

Tyto návrhy nejsou z mého pohledu v žádném případě řešením dřívějších křivd, ale pouze snaha sbírat laciné body. Vedly by k rozdmýchávání nenávisti ve společnosti a mezi zeměmi. U odškodnění za otroctví v Americe nevidím jediný důvod, proč by měli současníci trpět za události, které nezavinili mnohdy ani jejich prarodiče. Ale dokud budou lidé ochotní za tyto nápadky jednotlivé politiky volit, můžeme se asi těšit na ještě větší perly.

Tomáš Zdechovský, Europoslanec za KDU-ČSL

Oprava

V článku *Odborníci ztrhali Zemanův kanál* uveřejněném v LN 12. 8. na straně 12 jsme dvakrát chybně citovali investičního odborníka Jiřího Suka. Správné znění je: „Přepočítali spotřebu nákladů za megajoulů na tunokilometr na kilowatthodiny na tunokilometr, přičemž místo dělení koeficientem 3,6 násobili.“

V další citaci jsme pak chybně uvedli stovky procent namísto stovek. Správně je tedy citace: „Autoři museli nadhodnotit vstupy v řádu stovek, aby dostali předem zadané výsledky.“

Panu Sukovi i čtenářům se za chyby omlouváme.

Dopisy jsou redakčně kráceny.

Své příspěvky posílejte do rubriky Názory na adresu LN, Karla Engliš 519/11, 150 00 Praha 5 - Smíchov nebo e-mailem na adresu dopisy@lidovky.cz.

Názory v této rubrice nemusejí vyjadřovat stanovisko redakce

ÚHEL POHLEDU

I po srpnu 1968 řídili zemi „naši“ komunisté

VÁCLAV HOŘEJŠÍ
molekulární imunolog

Onen rok byl pro mě ve všech ohledech „annus mirabilis“ – v červnu jsem maturoval na SVVŠ (tak se tehdy nazývalo gymnázium) v Roudnici nad Labem, dostal jsem se bez problémů na vysněnou Přírodovědeckou fakultu UK a někdy od března jsem fascinovaně sledoval neuvěřitelný politický vývoj, kterým jsem byl naprosto nadšen. Zdálo se nám tehdy, že se před námi otevírá fantastická budoucnost, naivně jsme si mysleli, že dubčeslovanský „socialismus s lidskou tvář“ je to, co vyřeší neduhy světa.

Počátkem srpna jsme se spolu se dvěma kamarády z „gymplu“ vypravi-

li na vandr do Bulharska a Rumunska. Cestovali jsme většinou stopem, spali pod širákem. Dne 20. srpna jsme dorazili do Budapešti, za poslední peníze jsme si koupili vlakové lístky a pak už jsme zmocnění únavou spali až do Prahy, kam měl náš vlak dorazit něco po páté ráno. V polospánku jsem zaslechl z chodbičky řeči jakéhosi pána o vojácích a tancích, ale myslím jsem si, že je to jen nějaký sen.

Placatý fiat

Když jsme vystoupili na hlavním nádraží, bylo to jako v nějakém válečném filmu – po ulicích jezdily tanky, ale i nákladáky, na jejichž korbě mladíci mávali zkravenými československými prapory. Na křižovatec Na Florenci stálo před semaforem několik aut; poslední z nich byl malý fiat. Hned za ním stála kolona tanků. Ten první troubil a dával najevo, že chce

okamžitě projet a že ho nějaký semafor nezajímá. Po chvíli tank na fiata prostě najel, řidička v poslední chvíli vyskočila a kolemstojící už jen pomohli odnést placaté auto na chodník...

Na Václaváku byla spousta tanků a skoro se tam nedalo vydržet pro štiplavý kouř z výfuků. Kolem tanků bylo mnoho lidí, kteří s vojáky diskutovali. Někteří lidé na tanky vyskakovali, krumpáči se snažili proděravět sudy s palivem, jiní zase zaplétali do pásů tlustá ocelová lana – bylo s podivem, že je vojáci nepostříleli... Šokující byl pohled na čerstvé díry v průčelí Národního muzea. Střelba se ozývala neustále, zvláště od rozhlasu. Snažil jsem se tam dostat, ale našťastí se mi to pro nesmírný nával lidí nepodařilo.

Na Staroměstském náměstí bylo rozmístěno několik protiletadlových kanonů s pětmetrovými hlavněmi. Dal jsem se tam do řeči s nějakým kapitá-

nem; rozčileně jsem se ho ptal – „Jak dlouho tady budete?“ Podíval se na mě s opovržením (vypadal jsem po těch třech týdnech cestování stopem opravdu jako vagabund – špinavý, vlasy na ramena...) a řekl: „Dokud tady budou takový jako ty.“ Vlastenecky jsem mu namítal, že je to přece naše země, ale moc to na něj nezapůsobilo.

Normalizace řízená z Prahy

To, co následovalo potom, bylo nejprve docela heroické – věřili jsme, že si naši milovaní představitelé budou stát na svém, že proběhne mimořádný 14. sjezd KSČ, který „bratrské vstupce“ vypudí, ale po týdnu už začalo jít všechno s kopce, i když jsme si ještě několik měsíců dělali iluze. V dubnu 1969 nastoupil místo Dubčeka Husák, a v srpnu 1969 už do demonstrantů stříleli „naši“ milicionáři, vojáci a esenbáci (a Dubček, coby předseda Národní-

ho shromáždění, to schvaloval...). Nastala chmurná doba „normalizace“.

S padesátiletým odstupem bychom si ale měli dovolit být trochu objektivní, když mluvíme o tehdejší okupaci. To slovo totiž svádí k tomu, abychom jí dávali na roveň s okupací nacistickou. To ale neodpovídá skutečnosti. Byly tady sice statisíce sovětských vojáků, ale ti byli zavřeni v kasárnách a výcvikových prostorech. Neexistovaly (na rozdíl od německé okupace) žádné sovětské okupační orgány nadřazené československým, nebyla zaváděna ruština jako úřední jazyk. Ty dvě okupace jsou opravdu neporovnatelné. A za to všechno špatné, co se tady dělo v posledních 20 letech „reálného socialismu“ nesou zodpovědnost především českoslovensští komunističtí politici. Ti nesou zodpovědnost za to, že míra útlaku tady byla o dost větší než třeba v Maďarsku nebo Polsku.